

**VESTFOLD OG
TELEMARK**
fylkeskommune

Søknad på tilskuddsordning “Sammen mot”

- Lokalt forebyggende arbeid mot vold og overgrep i kommunene, som del av Program for folkehelsearbeid.

Skjema er fylt ut av	
Fornavn:	Brita Rønning
Etternavn:	Iversen
Tittel:	Kommunepsykolog/psykologspesialist
Informasjon om kommunen	
Kommune:	Bø kommune
Adresse:	Pb 83
Postnummer:	3833
Sted:	Bø i Telemark
Epost:	Postmottak@bo.kommune.no
Organisasjonsnummer:	962276172
Kontonummer:	26300700429
Merknad på utbetaling:	Sammen mot – folkehelse
Kontaktperson	
Oppgi minst en kontaktperson som fylkeskommunen kan kontakte ang. søknaden	
Fornavn:	Brita Rønning
Etternavn:	Iversen
Telefonnummer:	91719190
Epost:	Brita.ronning.iversen@bo.kommune.no
Fornavn:	Frøydis
Etternavn:	Haukeland
Telefonnummer:	92066536
Epost:	Froydis.haukeland@bo.kommune.no
Samarbeidspartnere i prosjektet	
Dersom kommunen samarbeider med andre kommuner eller organisasjoner	
Navn på kommune/organisasjon:	1) Sauherad kommune 2) Mulige samarbeidspartnere kan bli: - RVTS - Redd Barna - Røde Kors - Den norske kirke / Sauherad og Nes diakoniforening - Familievernkontoret

Hva består samarbeidet i:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Sauherad kommune og Bø kommune søker om midler til et felles prosjekt. Kommunene slår seg sammen fra 2020, til Midt-Telemark kommune. 2) Har hatt dialog i søknadsprosessen, og ønsker/planlegger videre samarbeid.
Tilskuddsordning	Sammen mot
Søknadsbeløp pr år:	1 000 000
Periode:	2020-2023

Kriterier

Forklaring

Kommunen må lage en skisse av hva dere ønsker å utvikle.**Et folkehelseløft for trygge barn og unge i Midt-Telemark****Innledning/bakgrunn**

Vold og overgrep er et folkehelseproblem, og et sammensatt problem som krever nye løsninger. Undersøkelser viser at 56% av ungdommer som har vært utsatt for fysisk vold i hjemmet ikke har fortalt noen om det. 44% av ungdommer som har vært utsatt for seksuelle overgrep av voksne har ikke fortalt noe om det (Hafstad & Augusti, 2019). Det er også kjent at barn og unge som har vært i kontakt med hjelpetjenester over flere år, ikke har fortalt om vold og overgrep. Noen forteller at de ikke har fortalt, fordi de ikke har blitt spurt. De senere årene har det blitt endringer i rutiner i mange virksomheter. I skolehelsetjenesten spør man nå om vold og overgrep ved forskriftsmessige kontroller på visse årstrinn. I kommunen er det ingen systematisk registrering av hva som kommer fram her, men erfaringene fra helsestasjonene er at svært få eller ingen barn og unge i disse samtaler forteller om utsatthet for vold og overgrep. Det er altså ikke tilstrekkelig å bare stille spørsmålet. Tilbakemeldinger fra barn og unge som har vært utsatt for vold og overgrep, er at voksne må være trygge, tilstede og ekte for at de skal fortelle om erfaringer som er forbundet med følelser av skyld og skam. Videre må barn og unge vite hva voksne gjør med informasjonen videre. For at barn og unge som er utsatt for vold i nære relasjoner skal fortelle om dette til andre og få hjelp, er det avgjørende at de har trygge voksne tilgjengelig, som de har tillit til og som ivaretar dem på de arenaene de er, og at det finnes tilgjengelig og tilpasset hjelp.

Dette tyder på at det er noen forutsetninger som må være på plass: voksne må spørre og snakke om vold og overgrep. Samtidig må de være trygge og i stand til å ta imot det som fortelles på en god måte. Med dette menes at de kan ivareta den utsatte i samtalen, og vite hvordan man skal følge opp videre. Kompetanse vil kunne bidra til dette. Videre må det finnes hjelpetjenester som kan gi rask og god hjelp.

De viktige arenaene for barn og unge er barnehage, skole, familie og fritidsarenaer. Hjelpetjenester som barn, unge og familier har kontakt med er helsestasjon og skolehelsetjeneste, og noen har kontakt med pedagogisk - psykologisk tjeneste og barneverntjenesten. At det er tilgjengelige og kompetente trygge voksne på alle disse arenaene vil ha stor betydning for barn og unge. At barn og unge blir sett og kan snakke med trygge kompetente voksne på de arenaene der de lever sine liv, vil kunne være helsefremmende og forebyggende i seg selv. I tillegg vil det kunne bidra til vold og overgrep blir avdekket, og at flere kan få hjelp. Dette forutsetter at voksne vet hva de skal gjøre, og hvor man kan søke hjelp. Kontakt med trygge voksne kan også bidra til å redusere belastningene og de negative konsekvensene av å leve med vold i nære relasjoner. Det kan bidra til å styrke motstandskraft og mestring hos de som lever i vanskelige forhold. Resiliens er et begrep som blir brukt i forskning som undersøker hva som gjør at noen barn klarer seg godt, på tross av risiko og belastninger. Det forskningen blant annet viser er at mange barn som klarer seg godt har ofte en annen betydningsfull person utenom primæromsorgsgiver (foreldrene), som de kan støtte seg på (Borge, 2010). Forhold utsatte barn og unge har til

andre voksne utenfor familien har altså stor betydning.
(<http://www.forebygging.no/Artikler/2014-2012/Resiliens---hvorfor-klarer-noen-barn-seg-pa-tross-av-risiko/>)

Det er fortiden mye fokus på betydningen av at barn og unge får informasjon om vold og overgrep, og kunnskap om hva som er lov og ikke, og hvor de skal henvende seg for å få hjelp. Dette ser vi blant annet i den pågående kampanjen som er et samarbeid mellom NRK Super og Redd Barna. Slik vi ser det er det viktig for forebygging og oppfølging av utsatte barn at barn har tilgang til trygge voksne de kan snakke med om dette temaet.

Vold i nære relasjoner er et problem som angår alle som har kontakt med barn, unge og familier, og som det er mye engasjement knyttet til. Dette er krevende, og utfordringer mange har pekt på gjennom innspillsmøtene til denne søknaden er:

- **Kompetansebehov**

Ansatte i ulike kommunale tjenester og frivillige ønsker mere kompetanse, i hvordan de kan avdekke og forebygge vold og overgrep, og hva de selv kan gjøre. Dette dreier seg om kompetanse på to områder;

1) det første handler om relasjonskompetanse og hvordan snakke med barn, unge og familier om krevende tema.

2) det andre handler om hvordan man kan oppdage barn og unge er utsatt for vold og overgrep, og hjelpe dem best mulig.

- **Tverrfaglig innsats og mer effektiv ressursbruk**

Mange peker på utfordringer med fragmenterte og lite helhetlige tjenester, og behov for bedre tverrfaglig innsats. I våre kommuner er det mange tverrfaglige møtearenaer innen oppvekst og helsetjenester for barn og unge (tverrfaglige møter i skoler og barnehager, konsultasjonsteam, «barn som bekymrer», team i helsestasjon og skolehelsetjenesten, undergrupper i politiråd, lederteam barn og unge m.m.). Det brukes mye ressurser på dette. Samtidig uttrykker ansatte at vi må «samarbeide bedre» og at det er «behov for mer tverrfaglig innsats». Dette tyder på et behov for nye måter å organisere samarbeidet på, der man jobber *sammen med* usatte familier, barn og unge på en ny og bedre måte for mere treffsikre hjelpetiltak.

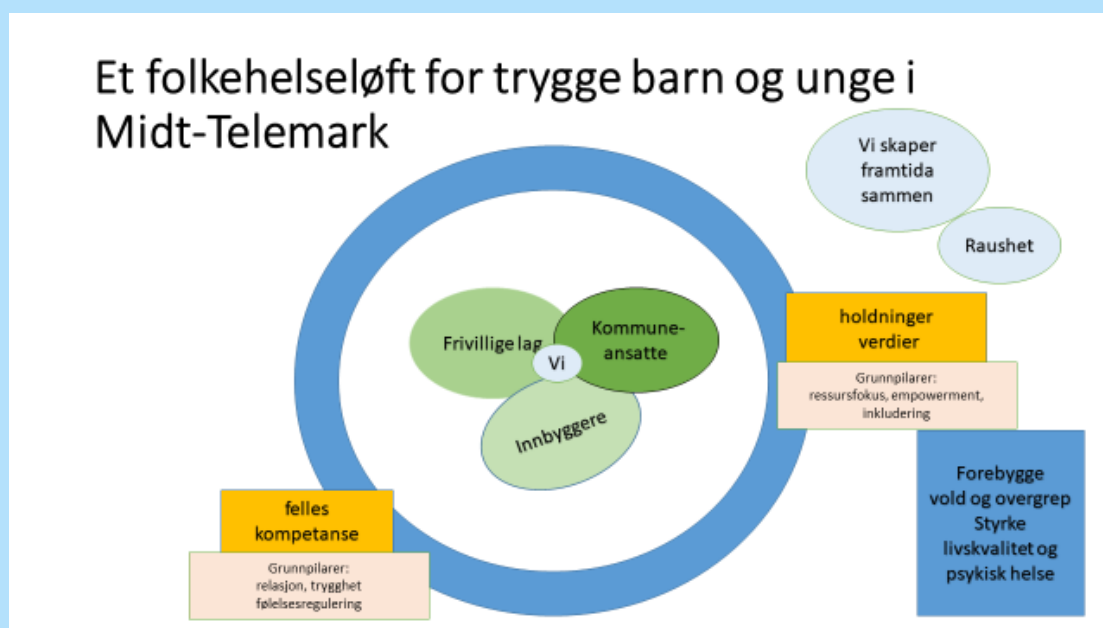
- **Godt hjelpetilbud i forebygging og behandling**

Slik arbeidet mot vold og overgrep er organisert i dag, er det barneverntjenesten og politiet som mottar bekymringsmeldinger og anmeldelser, og som skal jobbe med tiltak. Dette er instanser som i liten grad jobber forebyggende, men kommer inn etter at vold er avdekket. Det er behov for å videreutvikle og styrke det kommunale hjelpetilbudet. Dette hjelpetilbudet må være lavterskel, ha tilstrekkelig kompetanse og ha ressurser til å drive forebyggende tiltak og gi rask hjelp og følge opp over tid. Da vil familier ha tilgang til hjelp før det utvikler seg til så alvorlige situasjoner og problemer i familiene at det er en sak for barnevern og politi.

- **Samarbeid med frivillige sektor**

Vold og overgrep er et omfattende samfunnsproblem som krever felles innsats. Trygge frivillige voksne har stor betydning for barn og unges mestring, tilhørighet og livskvalitet. Gode relasjoner kan bidra til forebygging og avdekking av vold og overgrep, og til å ivareta utsatte. Samarbeid med frivillige lag og organisasjoner er derfor viktig.

Tiltak vi ønsker å utvikle

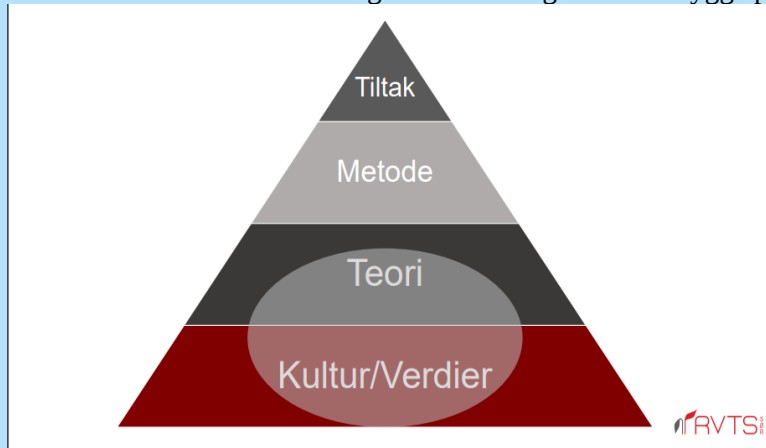
1) Felles kompetanseløft for ansatte, frivillige og innbyggere.

Kompetanseløftet har som mål å bidra til at voksne blir enda tryggere og bedre til å snakke med barn og unge. Små, enkle grep kan gjøre en stor forskjell. Frivillig sektor, kommuneansatte og innbyggere er tre målgrupper for kompetanseløftet og vil være samarbeidspartnere i det videre arbeidet. Et felles kompetanseløft kan bidra til å utvikle en fellesskapsfølelse, en «vi-følelse» i Midt-Telemark, der ulike aktører opplever at de er sammen om å skape et godt sted å vokse opp. Kompetansebegrepet inneholder holdninger, evner, ferdigheter og kunnskap (Lai, 2013). Alle disse elementene vil integreres i kompetanseløftet. Innholdet og form i kompetanseløftet må være relatert til behovene skissert ovenfor, og må konkretiseres og utvikles sammen med aktører med ulike perspektiver (frivillige, ansatte, barn og unge og familier, brukere). Kompetanseløftet vil utvikles i samarbeid med aktuelle kompetansesentre og brukerorganisasjoner.

Verdier/kultur kan sies å ligge til grunn for alt vi gjør, og viser seg i hvordan vi bruker teori, metoder og tiltak. En uheldig virkning av å fokusere på å avdekke vold og overgrep kan være at det utvikles en «angiverkultur», som preges av mistenksomhet. Dette ønsker vi å unngå ved at fokuset er trygg og god oppvekst for alle barn og unge. Videre ved at kompetanseløftet har et ressursfokus, et helsefremmende perspektiv, der empowerment, inkludering og mestring skal ligge til grunn i vår tilnærming. *Raushet* er verdien for nye Midt-Telemark kommune, og

er sentral også i vårt prosjekt, sammen med visjonen for Midt-Telemark kommune *vi skaper framtida sammen*. Her vil alle aktører sammen skal gjøre en felles innsats for trygge barn og unge i Midt-Telemark.

Modellen nedenfor viser at valg av metoder og tiltak må bygge på verdi – og teorigrunnlaget.

Elementer i kompetanseløftet kan være:

Ressursfokus, helsefremmende, empowerment, mestring
Relasjon, trygghet, følelsesregulering
Inkludering og utenforskap
Sosial ulikhet og levekår
Psykisk helse og livskvalitet
Familieveiledning, familierapi
Traumer og traumebehandling
Vold og overgrep, ansvar, hjelpetiltak, lover og regler

Ideer til gjennomføring og metoder er:

- Felles samlinger for frivillige, innbyggere og ansatte
- Egne opplegg for ulike målgrupper
- Etablering av mentorordning og ressursteam
- Nettbaserte ressurser som er lett tilgjengelig
- Foreldrekurs for alle førstegangsførelde i Midt-Telemark (gruppebasert)
- Kompetansetiltak i barnehage og skoler (for barn, unge, foreldre/foresatte og besteforeldre)

2) Utvikle en organisasjonsmodell for tverrfaglig innsats mot vold og overgrep

I tråd med behovene skissert ovenfor, er det behov for å se på de samlede ressursene og organiseringen av den tverrfaglige innsatsen mot vold og overgrep i kommunen. Gjennom kompetanseløftet og samarbeidet med de ulike aktørene vil en kanskje oppdage at ressursene kan brukes på andre måter, som i større grad styrker det forebyggende arbeidet og hjelpetilbudet til familier som har behov for det. I prosjektperioden er det ønskelig å utvikle

og prøve ut en ny modell gjennom samskapende prosesser med frivillige, innbyggere, brukere og ansatte. Hovedelementer i modellen som så langt er kommet fram er:

- Et tverrfaglig ressursteam i kommunen med kompetanse på temaet, som ansatte, frivillige og innbyggere kan rådføre seg med og få veiledning av, som kan hjelpe dem i problemstillinger de møter.
- Det er behov for et lavterskel lett tilgjengelig hjelpetilbud (før BV og Politi/evt. samtidig som) som innbyggere kan ta kontakt med selv (eller bli henvist til av andre instanser i kommunen). Det er naturlig at ressursteamet er sentralt i dette.
- Et ressursteam som kan jobbe forebyggende og ha ansvaret for å videreføre kompetanseløftet.

De to tiltakene det søkes om midler til å gjennomføre kan oppsummert beskrives som to pilarer: 1) skape et godt samfunn å vokse opp i, og 2) ha god hjelp når noe går galt.

Hvordan er dette tiltaket knyttet til det andre tiltaket i Program for folkehelsearbeid i kommunen; Ung Arena Midt-Telemark?

Måten folkehelseløftet for trygge barn og unge i Midt-Telemark er knyttet til Ung Arena er gjennom følgende:

- Felles kompetansebase og metodikk i samskaping og sosial innovasjon
- Tiltakene bygger på felles verdigrunnlag og tilnærming; helsefremmende, styrkebasert/ressursorientert, empowerment, mestring og brukerperspektiv
- Felles fagressurser som brukes på tvers i begge team; psykologer, folkehelsekoordinator, helsesykepleiere, barnevernspedagoger m.fl.
- Frivillige, ansatte og ungdommer ved Ung Arena deltar i kompetanseløftet

Kommunen må beskrive målsettingen ved tiltaket.

Målsetting bør være en sentral del av samskapingsprosessen. Det bes derfor ikke om endelige målformuleringer, men foreløpige tanker rundt hensikt og målgruppe.

Beskriv hovedmål og eventuelt delmål i prosjektet. Beskriv målgruppe (eksempelvis aldersgruppe, klasstrinn etc.)

To hovedproblemstillinger er utgangspunktet for tiltaket:

- 1) Hvordan kan vi få ned terskelen for at utsatte barn og unge forteller noen hvordan de har det, og for at usatte kan få god hjelp?
- 2) Hvordan kan vi organisere arbeidet mot vold og overgrep/ utsatte barn og unge på en bedre måte i kommunen?

Problemstillingene vil besvares gjennom universelle tiltak som kommer alle barn og unge i Midt-Telemark til gode. Tiltakene er som tidligere nevnt kompetansetiltak for alle som er i kontakt med barn og unge, og en tverrfaglig hjelpetjeneste/ressursteam som i større grad jobber forebyggende og med en ressursorientert tilnærming.

Hovedmålet er at Midt-Telemark skal være et trygt og godt sted å vokse opp.

Delmål:

- 1) Alle barn og unge opplever at de har en trygg voksen de kan gå til og fortelle hvordan de har det.
For å få til dette har vi følgende mål: Voksne som jobber (profesjonelt og frivillig) med barn og unge har kompetanse til å etablere gode relasjoner, forstå og hjelpe barn, unge og foreldre bedre. De kjenner gjeldende lover og regler, og hjelpetilbudet for barn, unge og familier i kommunen.
- 2) Kommunen har utviklet og prøvd ut en ny modell for arbeidet med utsatte barn, unge og familier i Midt-Telemark. Modellen innebærer at kommune og frivillighet arbeider sammen om felles mål, og det er godt samarbeid på tvers i kommunen.

Målgruppe:

Barn og unge i Midt-Telemark.

Ansatte i kommunale tjenester, fastleger, frivillige i lag og organisasjoner og innbyggere.

Kommunen må vise til en dialog og organisering som sikrer brukere og andre sentrale aktører innflytelse i utforming og gjennomføring av tiltaket.

Hvordan skal tiltaket samskapes og utvikles på tvers av etablerte sektorer og i samarbeid med frivillighet og sivilbefolkning?

- *Hvordan sikre involvering og innflytelse fra sentrale brukergrupper?*
- *Hvordan utfordre tradisjonelle strukturer og siloer og jobbe på tvers på nye måter?*

Ved en eventuell tildeling vi arbeidet prosjektorganiseres, og en vil arbeide etter PLP metoden. Det vil opprettes en prosjektgruppe og styringsgruppe for prosjektet. Her vil sentrale samarbeidsaktører være likeverdige medlemmer. I prosjektgruppa er det ønskelig å ha medlemmer som er ansatte i ulike kommunale tjenester (barnehage, skole, barnevern, helsestasjon/skolehelsetjeneste m.fl.) og representanter fra frivilligheten (frivillige lag som arbeider med og for barn og unge). Kompetanseløftet vil gjelde på tvers av sektorer i kommunen, og involvere frivillige og innbyggere.

Det vil etableres dialog og samarbeid med aktuelle frivillige organisasjoner, om utvikling og gjennomføring av kompetanseløftet. Her vil det bli viktig å kartlegge behov og ønsker, og komme fram til felles mål. I forlengelsen av dette arbeidet vil ressursteamet og hjelpetilbudet designes.

Prosjektet vil arbeidet ut fra teori og metoder for samskaping, som vi blant annet har tilegnet oss fra studiet samskapende sosial innovasjon ved USN. Det betyr blant annet at vi vil samarbeide med nye aktører, på nye måter, på nye steder. I samskaping er brukerperspektivet sentralt. Brukere i dette prosjektet forstås som innbyggere, barn og unge og voksne - de fleste uten erfaringer med vold og overgrep, men også innbyggere med volds- og overgrepserfaringer.

Aktuelle arbeidsformer kan være åpne møter, verdenskafe og verksteder for utvikling av elementer i tiltaket. Disse aktivitetene kan gjennomføres på andre steder enn der kommunen vanligvis pleier å møtes, f.eks menighetshus, frivilligsentral, bygdetun, kafeer o.l. Det blir viktig å inkludere de ulike perspektivene fra ulike aktører og de ulike målgruppene, gjennom samtaler, erfaringsdeling og samarbeid om tiltak.

4. Evaluering

Tiltaket skal evalueres.

Kommunen må vise hvordan dere skal sikre at tiltaket er kunnskapsbasert og tilrettelagt for evaluering.

Hvilken kompetanse har kommunen innen evaluering og hvordan kan denne kompetansen nyttes inn i dette arbeidet?

Hva slags dialog har kommunen hatt/planer om å ha med kompetanse/kunnskapsmiljø som er relevante samarbeidspartnere?

Gjennom prosjektet Ung Arena Midt-Telemark har folkehelsekoordinator og kommunepsykolog opparbeidet seg mye kompetanse knyttet til forskning og evaluering. I dette prosjektet samarbeider kommunen med USN om et kvalifiseringsprosjekt i regi av Oslofjordfondet. I dette forskningsprosjektet er samarbeidsbasert forskning sentralt, der ansatte, frivillige og ungdommer i kommunen deltar som forskningsmedarbeidere. Dette øker forskningskompetansen til alle de involverte, og vil komme til nytte også i «Sammen mot». I «Sammen mot» ønsker vi å belyse tiltaket både fra et innbygger, ansatte- og utsatt/brukerperspektiv.

Flere ansatte i kommunen som naturlig vil være tilknyttet arbeidet i «Sammen mot» har masterutdanning. Videre har de to ansatte som driver Ung Arena Midt-Telemark deltatt på kurs i prosessevaluering på USN høsten 2019. Denne kompetansen vil også anvendes i «Sammen mot». Til sammen gir dette kommunen et godt grunnlag for egnevaluering av tiltaket.

Prosjektgruppa vil utarbeide en fullstendig prosjektbeskrivelse. I dette arbeidet vil det være naturlig å gå gjennom litteratur og forskning på feltet. Det vil også være aktuelt å ha dialog med kompetansesentre (RBUP, KoRus, NKVTS, RVTS) og søke veiledning der i både tiltaksutvikling og utarbeiding av prosjektbeskrivelsen. I tillegg vil det være aktuelt å undersøke andre kommuner som har utviklet kompetansetiltak og gode organisasjonsmodeller og lære av andres arbeid. Prosjektbeskrivelsen vil inneholde en detaljert plan for evaluering. I evalueringen kan det være aktuelt å søke bistand fra aktuelle FOU-miljø, som Telemarksforskning, USN og KoRus.

Kommunen har i søknadsperioden hatt dialog med RVTS om kompetanseløftet. Kommunen har allerede etablert et samarbeid med RVTS i 2019 om et kompetanseutviklingsprogram om deltakende fellesskap og psykisk helse. Dette samarbeidet har vært vellykket, og vil være fruktbart å bygge videre på.

Kommunen har også for tiden et foreldreveiledningsprosjekt ved helsestasjonen, støttet med midler fra Bufdir. Prosjektet innebærer å sertifisere alle ansatte på helsestasjonen i foreldreveiledningsprogrammet COS-P, og tilby grupper av foreldre dette kurset. Kurset er ettertraktet blant foreldre, og en ser behov for å utvidet tilbudet med foreldreveiledning. Dette er en forskningsbasert tilnærming som vil kunne videreføres som del av «Sammen mot». Prosjektet evalueres som en del av prosjektarbeidet, og erfaringer og funn fra dette vil brukes i arbeidet med Sammen mot.

Tiltaket skal forankres administrativt og politisk.

Hvordan skal programarbeidet forankres i politiske og administrative vedtak i kommunene?

Beskriv sammenhengen mellom prosjekt/tiltak og kommunale planer og aktuelle strategier.

I arbeid med forankring er dialog, åpenhet for innspill, og kjennskap til utfordringene de sentrale aktørene står i sentralt. Forankringsarbeidet begynte allerede i utarbeidelse av søknaden. I søknadsprosessen har vi hatt flere møter med sentrale aktører for å sikre eierskap og forankring i arbeidet, samt at tiltaket svarer på lokale utfordringer og behov. Alle møtene består av personer fra både Bø og Sauherad.

- Rådmannens toppledergruppe (RTL) – som er felles for Sauherad og Bø - vedtok 17.10.19 at kommunen skulle arbeide fram en søknad om midler i «Sammen mot». I nytt møte i RTL 14.11.19 ble skisse til søknad presentert og ledergruppa kom med innspill til søknaden som ble vedtatt sendt med deres innspill.
- Foredrag med Arne Holte 17.11.19 om forebygging og psykisk helse barn og unge i Bø, åpent for ansatte og alle interesserte, politikere spesielt inviterte. Her deltok ca 100 personer, og dette kan ses om del av forarbeide for søknaden (Dette var et arrangement i forbindelse med Åpningsuka til Ung Arena Midt-Telemark).
- Leder for helsestasjon- og skolehelsetjenesten og familieveileder - flere møter
- Ung Arena team 31.10 – presentasjon av utlysningen og innspill fra gruppa (helsepsykeleier, psykolog, barnevern, PPT, psykisk helse og rus, prosjektleder)
- Ledermøte helse 5.11.19 – presentasjon av utlysningen, innspill fra gruppa (kommunalsjef og enhetsledere)
- Idèdugnad 6.11.19 ca 20 inviterte fra frivillige (diakon, frivilligsentral, Redd Barna), politi og ansatte i kommunen (barnehage, skole, helsestasjon, familieveileder, flyktningtjeneste, barneverntjeneste, kommuneoverlege, kommunepsykolog, folkehelsekoordinator)
- Uformelle samtaler med ansatte (i tjenestene og i adm/ledelse) i helse og oppvekst – om utlysningen, planer for søknaden, innspill på hva det er behov for, ønsker, drømmer ansatte har
- Foredrag «Utsatt mann» 6.11.19, kveldsarrangement i regi av Sauherad og Nes Diakoniforening – verdifull innsikt i utsatt perspektivet, og hva som kan være til hjelp
- Kontakt innledet med RVTS Sør, Familievernkontoret Øvre Telemark, SMISO – presentert utlysningen og søknadsarbeidet, er møtt med interesse for samarbeid og engasjement for temaet, ønsker om videre dialog om mulig samarbeid
- Litteratur og forskning – startet med en gjennomgang av aktuelt på feltet
- Kommunestyret Midt-Telemark kommune 11.11.19: Søknaden ble nevnt i forbindelse med presentasjon av utfordringsdokumentet for folkehelse, der vold og overgrep løftes frem som en folkehelseutfordring
- SLT 18.11.19: presentasjon av utlysningen og planer for søknaden, innspill fra gruppa

- Ressursgruppe vold i nære relasjoner 25.11.19 - presentasjon av utlysningen og søknaden, innspill fra gruppa
- Lederteam barn og unge (kommunalsjefer for samfunn, oppvekst og helse) har fått søknaden til gjennomlesning før den ble sendt

Prosjektet og søknaden er forankret i følgende av kommunens planer og strategier:

Samfunnsdel av kommuneplan for Midt-Telemark 2019-2021

Visjon for ny kommune: «Vi skaper framtida sammen.» Viser til at samskaping skal være et bærende prinsipp i ny kommune.

Samfunnsdelen har fire hovedstrategier for å øke livskvalitet og levekår i Midt-Telemark som gir god forankring. Disse er:

- Prioritere tidlig innsats og forebygging og samarbeid systematisk på tvers av fagområder og tjenester.
- Videreutvikle tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid mellom barnehage, skole og skolehelsetjenesten ved målrettet innsats og kompetanse.
- Utvikler tilbud for mennesker med behov for kort- eller langvarig og/eller koordinerte tjenester med satsning på forebygging og lavterskel behandlingstilbud.
- Arbeider systematisk med tjenesteutvikling i tjenestene, med brukermedvirkning, undersøkelser, styringsdata og faglige retningslinjer.

Kommunedelplan oppvekst og Kommunedelplan helse er for tiden under utarbeiding, og skal til politisk behandling i kommunestyret for nye Midt-Telemark kommune våren 2020. Det gir en god mulighet for å innarbeide tiltakene i et eventuelt prosjekt i de to kommunedelplanene, og i tilhørende fagplaner og temaplaner.

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

En arbeidsgruppe under Politirådet i kommunene (Ressursgruppe mot vold i nære relasjoner) arbeider for tiden med en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Dette er en revidering av den gjeldende planen vedtatt i 2014. Den reviderte planen skal til politisk behandling på nyåret. Denne søknaden/prosjektet bygger nettopp på handlingsplanen med de tiltak som der er foreslått. Den samme ressursgruppa arbeider også med utarbeiding av en handlingsveileder for ansatte med bekymring for vold i nære relasjoner. Dette arbeidet er også et utgangspunkt for videre utvikling av tiltak i dette prosjektet.

«Barn som bekymrer» er en tverrfaglig ressursgruppe av ansatte i kommunen. Denne gruppa har laget en handlingsveileder for ansatte, og en for innbyggere, til bruk ved bekymring for barn og unge. Tiltakene det søkes om støtte fra Sammen mot vil være en videreutvikling av denne satsingen, og må samordnes med dette arbeidet.

Oversiktsdokument for folkehelse fra 2019:

Her er vold og overgrep identifisert som folkehelseutfordringer, med behov for tiltak.

Strategisk kompetanseplan for Midt-Telemark kommune 2020-2022:

Kompetanse er et prioritert satsningsområde i Samfunnsdelen. Det er nettopp utarbeidet en Strategisk kompetanseplan for ny kommune, med tre hovedsatsningsområder. Ett av disse er kompetanse i organisasjonsutvikling, som innebærer bl.a. prosesskompetanse, samhandlingskompetanse, tverrfaglig samhandling, endringskultur, lærende organisasjoner, brukerfokus og innovasjonskultur. Dette er sentrale elementer i utlysningen «Sammen mot» og vil være svært relevant for tiltakene det søkes midler til. . Planen vektlegger også bruk av ulike læringsarenaer og kompetansedeling, og at alle organiserte tiltak skal evalueres når de er gjennomførte. Dette kan også være en forankring av søknaden. Det skal utarbeides kompetanseplaner for hver sektor våren 2020, og prosjektet med tiltak vil kunne innarbeides i disse.

Arbeidsgiverstrategi for Midt-Telemark kommune 2020-2025

I den nye arbeidsgiverstrategien fremheves blant annet betydningen av å utvikle *tillitsfulle relasjoner* mellom medarbeider og innbygger eller tjenestemottaker. Videre skal kompetanseheving organiseres på en innovativ og tverrfaglig måte Dette er i tråd med det vi ønsker å oppnå i kompetanseløftet og med organisasjonsmodellen.

6. Innovasjon

Tiltaksutviklingen skal være en del av et varig innovasjonsarbeid.

Beskriv det innovative ved deres prosjekt (dette kan være nye arbeidsmåter, samarbeidsformer, tjenester eller metoder etc.).

Vold forstås som et sammensatt og relasjonelt problem, som krever nye innovative løsninger. Tiltakene som vi ønsker å gjennomføre er en tilnærming som etter vår oppfatning skiller seg fra mye av det forebyggende voldsarbeidet i dag, der fokus fra kommunens side rettet mot å «avdekke» og melde fra videre til andre instanser. Prosjektet har en uttalt ressursfokus og et helsefremmende perspektiv på det forebyggende arbeidet mot vold og overgrep. Blant det vi ønsker, er å bidra til økt fellesskapsfølelse i kommunen, økt forståelse for betydningen av at hver enkelt er med i en felles innsats for et trygg oppvekst for barn og unge i Midt-Telemark. Et felles kompetanseløft håper vi vil styrke både innbyggere, frivillige og ansatte i denne innsatsen. Å tilby innbyggere kompetanse, og ikke «behandling» er sentralt. Det handler ikke om å rette opp i feil og mangler, men gjøre folk tryggere og i bedre stand til å snakke med barn og unge.

Prosjektet innebærer et felles kompetanseløft for innbyggere, ansatte og befolkningen. Innhold og form på kompetanseløftet vil utvikles i fellesskap med både frivillige, ansatte, innbyggere og kompetansesentre, og vil sikre involvering av ulike perspektiver.

Betydelig ressurser legges ned i tverrfaglige arbeid for barn og unge i kommunen i dag. Om vi kan gjøre noe på en annen måte, og bruke ressursene mer målrettet og effektivt har vært sentrale spørsmål som ligger til grunn for søknaden. Vi tror at et felles kompetanseløft og bred involvering av frivillige, ansatte og innbyggere både med og uten egen voldserfaring vil være viktig for å finne svar på spørsmålene.

Tiltaket skal videreutvikles og resultater skal spres.**1) Hvordan skal tiltaket videreføres/videreutvikles gjennom perioden og etter at tilskuddsmidler opphører?**

Det vil lages en plan for prosjektet for tilskuddsperioden og videreføring etter dette ved en eventuell tildeling. Her vil det framgå hva kommunen legger ned i egeninnsats, bl.a. i form av deltakelse i prosjektgruppe og deltakelse i kompetansetiltak.

«Ressursteamet» eller lignende, som opprettes/utvikles gjennom prosjektet, etter hva vi finner ut som er mest hensiktsmessig, vil få et spesielt ansvar for å videreføre tiltaket. Det vil kanskje være naturlig at ressursteamet vil få ansvar for å videreføre kompetanseløftet, og for å drive et lavterskel hjelpetiltak. Prosjektet har som mål å utvikle en organisasjonsmodell som prøves ut i tilskuddsperioden, og med plan om videreføring i ordinær drift. Dette er et ønske fra den kommunale ledelsen, som ønsker at prosjektet skal se på muligheter for bedre ressursutnyttelse og innovative løsninger.

2) Hvordan vil kommunen bidra til erfaringsdeling med andre kommuner?

Kommunen vil delta på regionale og nasjonale samlinger, erfaringsdeling og konferanser. Kommunen vil også delta i aktuelle fagnettverk regionalt og nasjonalt. Det vil utarbeides en skriftlig prosjektrapport og annet skriftlig materiale som kan deles med andre. Kompetanseløftet og organisasjonsmodellen vil kunne overføres til andre kommuner.

8. Budsjett	Kommunen må legge ved et tentativt budsjett som viser hvordan tilskuddsmidlene skal benyttes. Egenandel (for eksempel i form av arbeidsressurser) må synliggjøres. Tilskuddsmidlene skal ikke dekke investeringer.			
		2020	2021	2022
	Inntekter			
	Tilskudd	1 000 000	1 000 000	1 000 000
	Egeninnsats koordinering	50 000	50 000	50 000
	Egeninnsats kompetanseheving	100 000	100 000	100 000
	Sum inntekter	1 150 000	1 150 000	1 150 000
	Utgifter			
	Lønn (prosjektledelse, prosjektgruppe)	600 000	600 000	600 000
	Kompetanse (kjøp, honorar, frikjøp til kompetanseløft)	300 000	300 000	300 000
	Kjøp av konsulent – evaluering	50 000	50 000	50 000
	Annet (materiell, nettbasert ressurs, lokaler, mat, reise)	200 000	200 000	200 000
	Sum utgifter	1 150 000	1 150 000	1 150 000
9. Rapportering	Hvem skal være ansvarlig for å følge programmets forventninger til rapportering?			
	Prosjektleder.			

Beskriv hvordan kommunen vil sikre at programarbeidet får gode rammebetingelser for måloppnåelse og hvordan arbeidet er kvalitetssikret.

Kommuneledelsen er tydelig på at de ønsker at søknaden om midler sendes, og ønsker det utviklingsarbeidet som prosjektet innebærer. Ledelsen signaliserer at det er ønskelig at prosjektet gir et kompetanseløft og at prosjektet prøver ut nye måter å samarbeide/organisere tjenestene på. Dette svarer på behov og satsingsområder i den nye kommunen. Det gir en god forankring som kan gjøre det lettere for ansatte å kunne prioritere å delta i arbeidet.

Det er ofte en utfordring i kommunalt utviklingsarbeid at ansatte opplever at det er press fra mange kanter, og vanskelig å prioritere tid og ressurser i arbeidet. Det at tiltakene svarer på behov og utfordringer målgruppene selv har uttrykt, kan øke sannsynligheten for at dette vil oppleves som relevant arbeid å delta i, og at det derfor vil prioriteres.

Utviklingsarbeid som innebærer etablering av ny praksis, krever prioritering av ressurser til dette. Når man skal begynne med noe nytt, vil det i praksis ofte innebære at man må slutte med noe som man tidligere brukte ressurser på (disrupsjon). Ufordringene med utvikling og innovasjon handler ikke bare om å finne på nye ting, men like mye om å stille spørsmål ved etablerte praksiser.

En prosjektorganisering av arbeidet (PLP) vil bidra til kvalitetssikring. En ROS-analyse vil være en naturlig del av arbeidet når fullstendig prosjektbeskrivelse skal utarbeides ved en eventuell tildeling.

Holdninger og verdier i prosjektet er beskrevet tidligere. Prosjektet skal ha et ressursfokus, og helsefremmende tilnærming; dette er folkehelseiltak for alle. Vi er oppmerksomme på at vi ikke ønsker å utvikle en «angiverkultur» der innbyggere og ansatte blir opptatt av å se etter tegn og signaler hos hverandre, og melde fra om dette. Dette vil kunne føre til mer utrygghet, mistillit og skamfølelse, og vil ikke hjelpe noen. Vi ønsker en kultur preget av inkludering, raushet og lav terskel for å snakke om det som er vanskelig og utfordrende i livet, og hjelpetiltak som er trygge, tydelige og forutsigbare for alle; både berørte utsatte og familier og hjelpeapparatet.

Referanser

Hafstad, G. S., & Augusti, E. M. (Red.) (2019). Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 4/2019).

Borge, AJH (2010). Resiliens, risiko og sunn utvikling.2.utg.Oslo. Gyldendal forlag.
<http://www.forebygging.no/Artikler/2014-2012/Resiliens---hvorfor-klarar-noen-barn-seg-pa-tross-av-risiko/>

--	--

Signaturer

Skjemaet sendes elektronisk til post@t-fk.no og merkes med sak nr.: 19/00164 innen 25. november 2019, med kopi til Oda Kobro Börjesson, oda.kobro.borjesson@vtfk.no.